

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Markéty Wildové a soudců Mgr. Pavla Riedlbaucha a Mgr. Kateřiny Sedlákové ve věci

žalobce: **Pavel D.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátem Mgr. Jiřím Hladíkem
sídlem náměstí 28. října 1898/9, 602 00 Brno

proti žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 424/16, 128 10 Praha 2
za kterou jedná Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábř. 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 766 500 Kč s příslušenstvím,

k odvolání žalobce proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 10. září 2019,
č. j. 42 C 38/2018-130,

takto:

Rozsudek soudu I. stupně **se** ve výroku o věci samé (ad I), pokud jím bylo rozhodnuto o částce 681 500 Kč, **potvrzuje**, a pokud jím bylo rozhodnuto o částce 85 000 Kč a dále ve výroku o náhradě nákladů řízení (ad II) **se zrušuje** a v tomto rozsahu se věc vrací soudu I. stupně k dalšímu řízení.

Shodu s prvopisem potvrzuje Jana Abrahámová.

Odůvodnění:

1. Napadeným rozsudkem soud I. stupně zamítl žalobu, kterou se žalobce na žalované domáhal zaplacení částky 766 500 Kč (výrok I), a uložil mu povinnost zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení částku 1 500 Kč do 3 dnů od právní moci rozsudku (výrok II).
2. Takto soud I. stupně rozhodl na podkladě žalobních tvrzení, dle nichž žalobci vznikla nemajetková újma jednak z důvodu nezákonného rozhodnutí (za niž požadoval zadostiučinění ve výši 681 500 Kč), jednak z důvodu nesprávného úředního postupu (která měla být dle jeho požadavku reparována částkou 85 000 Kč). Žalobce tvrdil, že byl rozsudkem trestního soudu pravomocně uznán vinným přečinem těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti, přičemž v adhezním řízení mu byla uložena povinnost nahradit nezletilé poškozené škodu ve výši 295 880 Kč a zdravotní pojišťovně částku 1 081 Kč. V návaznosti na toto rozhodnutí podala Česká podnikatelská pojišťovna, a. s., Vienna Insurance Group (dále jen „pojišťovna“) proti žalobci návrh na nařízení exekuce k uspokojení své údajné pohledávky ve výši 295 880 Kč a nákladů exekuce, na jehož základě Městský soud v Brně pověřil provedením exekuce soudního exekutora Mgr. Jana Jindru, Exekutorský úřad Semily. Žalobce podal návrh na zastavení exekuce, v němž namítal, že pojišťovna není oprávněnou osobou, neboť povinnost k náhradě škody mu byla uložena vůči poškozené a nikoliv vůči pojistiteli, který jí podle pojistné smlouvy plnil. Městský soud v Brně tento návrh zamítl a Krajský soud v Brně jako soud odvolací jeho rozhodnutí potvrdil. Teprve Nejvyšší soud k žalobcovu dovolání obě rozhodnutí soudů nižších stupňů zrušil a následně Městský soud v Brně exekuci na žalobcův majetek zastavil. Pověření soudního exekutora a od něj odvozené rozhodnutí exekučního soudu o zamítnutí návrhu na zastavení exekuce představovala dle žalobce nezákonné rozhodnutí, v jehož důsledku žalobci vznikla nemajetková újma. Žalobce exekuční řízení vnímal jako pokračování řízení trestního, když byl po propuštění z výkonu trestu odnětí svobody postižen exekucí, která s trestním řízením souvisela. Místo, aby po odpykání trestu začal nový život, nacházel se v režimu exekuce. Bylo mu znemožněno nakládat s vlastním majetkem a byl omezen i na svých výdělkových možnostech, neboť ať by činil cokoliv, byly by jeho příjmy exekučovány. Žalobce tak nemohl vést normální život. Vedle nároku na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí žalobce žádal rovněž zadostiučinění pro „nezákonný“ úřední postup, který měl spočívat v délce exekučního řízení trvajícím od 28. 3. 2014 do 24. 8. 2017 (tedy přibližně 3,4 roku), kdy za každý rok požadoval částku 25 000 Kč.
3. Žalovaná uplatněné nároky neuznala. Uvedla, že v rámci předběžného projednání nároku poskytla žalobci zadostiučinění ve formě konstatování nezákonného rozhodnutí vydaného v exekučním řízení, za což se žalobci současně omluvila. Požadavek na peněžní náhradu shledala jako neopodstatněný a co se týče délky řízení, tu hodnotila jako přiměřenou. V průběhu řízení před soudem I. stupně pak žalovaná uplatnila i námitku promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím a navrhla, aby žaloba byla zamítnuta.
4. Soud I. stupně vyšel z nesporné skutečnosti, že žalobce svůj nárok předběžně uplatnil u žalované dne 23. 2. 2018. Další zjištění pak učinil především z exekučního spisu Městského soudu v Brně sp. zn. 80 EXE 1847/2014 a spisu sp. zn. 118 EX 131/2014, která podrobně popsal v odst. 8 a 9 napadeného rozsudku, na něž se pro stručnost poukazuje. Jako stěžejní lze shrnout, že proti žalobci byla na podkladě návrhu pojišťovny, podaného dne 25. 2. 2014, vedena exekuce pro částku 295 880 Kč s příslušenstvím. Vedením exekuce byl dne 28. 3. 2014 pověřen soudní exekutor Mgr. Jindra. Žalobce coby povinný podal dne 16. 6. 2014 návrh na zastavení exekuce, který byl usnesením Městského soudu v Brně ze dne 14. 5. 2015 zamítnut. K odvolání žalobce Krajský soud v Brně dne 6. 6. 2016 toto usnesení potvrdil. Žalobce podal proti jeho rozhodnutí dovolání, o němž Nejvyšší soud rozhodl dne 1. 12. 2016, a to tak, že usnesení Krajského soudu v Brně i Městského soudu v Brně zrušil a věc vrátil Městskému soudu v Brně k dalšímu řízení. Nejvyšší soud dospěl k závěru, že na oprávněnou (pojišťovnu) nepřešlo právo poškozené na

náhradu škody vůči pojištěnému viníku dopravní nehody (žalobci) ani poté, co poškozené zaplatila plnění, k jehož úhradě vůči poškozené byl pojištěný viník zavázán exekučním titulem. Pojišťovna proto není osobou aktivně legitimovanou k zahájení a vedení exekuce na podkladě exekučního titulu vydaného ve prospěch poškozené. Rozhodnutí Nejvyššího soudu nabylo právní moci dne 26. 1. 2017. Městský soud v Brně, poté co mu byla věc vrácena, exekuci usnesením ze dne 20. 3. 2017, č. j. 80 EXE 1847/2014-69, zastavil. Oprávněná se proti zastavení exekuce odvolala, své odvolání však vzala dne 11. 5. 2017 zpět, takže odvolací řízení bylo usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 1. 8. 2017 zastaveno (pravomocně ke dni 24. 8. 2017).

5. Na zjištěný skutkový stav věci soud I. stupně aplikoval zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 82/1998 Sb.“) a po citaci § 13 odst. 1 a 2, § 31a odst. 1, § 32 odst. 3 a § 35 odst. 1 tohoto zákona uzavřel, že námitka promlčení byla ze strany žalované vznesena důvodně. Žalobce se totiž o tom, že mu vznikla nemajetková újma, dozvěděl již z usnesení Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2016, jímž byla zamítavá rozhodnutí obou soudů nižších stupňů zrušena, a to nejpozději dnem následujícím po právní moci tohoto usnesení, tj. dnem 27. 1. 2017. Tímto dnem mu začala běžet šestiměsíční lhůta k uplatnění nároku, která skončila dne 27. 7. 2017. Žalobce však požádal žalovanou o předběžné projednání nároku až dne 23. 2. 2018, a tedy již po uplynutí promlčecí doby (aniž by vůbec došlo k jejímu stavení dle § 35 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb.). Rovněž žaloba byla podána až dne 23. 2. 2018, a tedy rovněž po uplynutí promlčecí doby. Soud I. stupně proto žalobu zamítl, aniž by se zabýval otázkou, zda byly v daném případě splněny předpoklady pro vznik odpovědnosti státu za škodu podle zákona č. 82/1998 Sb.
6. O náhradě nákladů řízení rozhodl soud I. stupně podle § 142 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) ve spojení s § 151 odst. 3 o. s. ř. a vyhl. č. 254/2015 Sb. a procesně úspěšné žalované přiznal paušální náhradu ve výši 300 Kč za pět úkonů, celkem 1 500 Kč.
7. Proti tomuto rozsudku podal žalobce včasné a přípustné odvolání z důvodu, že tento rozsudek spočívá na nesprávném právním posouzení věci (§ 205 odst. 2 písm. g/ o. s. ř.). Soud I. stupně dle jeho názoru nesprávně opomenul, že exekuce, tj. nezákonný úřední postup vůči žalobci byl a musel být skončen až vědomím o pravomocném skončení exekuce, která po celou dobu byla vůči žalobci vedena, bez ohledu na kasační rozhodnutí dovolacího soudu. Za počátek běhu promlčecí doby nelze brát moment výlučně subjektivního přesvědčení o tom, že ve finále musí být exekuce zastavena. Argumentace soudu I. stupně by mohla obstát snad jen v případě, že by exekuční řízení bylo zahajováno zvláštním rozhodnutím, proti němuž by bylo lze podat opravný prostředek, na jehož základě by dovolací soud exekuci zrušil. Právní úprava ale vychází z koncepce o trvání exekuce do doby, než bude zastavena. Žalobce navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.
8. Žalovaná se k žalobcovu odvolání vyjádřila tak, že je má za neprojednatelné. Žalobce v něm hovoří o jakémsi „nezákonném úředním postupu“, zákon č. 82/1998 Sb. však takový pojem nezná. Rozlišuje pouze mezi nezákonným rozhodnutím a nesprávným úředním postupem. Žalobce míchá oba odpovědnostní tituly dohromady, aniž by bylo zřejmé, co sporuje a čeho se svým odvoláním domáhá, když - jak připomněla - žalobce žaloval z obou odpovědnostních titulů. Navrhla, aby rozsudek soudu I. stupně byl potvrzen a žalované byla přiznána náhrada nákladů odvolacího řízení.
9. Žalobce na vyjádření žalované reagoval replikou, v níž uvedl, že ve svém odvolání jen akcentoval specifika exekučního řízení, které není zahajováno rozhodnutím, nýbrž procesně podáním návrhu na zahájení exekuce a nezákonnost (resp. nesprávnost) je dána tím, že soud exekuci nezastavil, ale nechal ji vést, ačkoliv to žalobce navrhoval. Rozhodující pro počátek běhu promlčecí doby je

proto okamžik, kdy se žalobce dozvěděl nebo mohl dozvědět o zastavení exekuce, nikoliv moment jeho vědomí o existenci kasačního rozhodnutí dovolacího soudu.

10. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaného odvolání napadený rozsudek, včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212, § 212a odst. 1, 5 o. s. ř.), a dospěl k závěru, že odvolání žalobce, pokud jím brojil proti rozsudku soudu I. stupně, jímž byl zamítnut jeho požadavek na náhradu nemajetkové újmy z titulu nezákonného rozhodnutí, důvodné není; a pokud jeho odvolání směřovalo proti zamítnutí žádosti na náhradu nemajetkové újmy z titulu nesprávného úředního postupu (nepřiměřené délky řízení), pak odvolací soud neměl podmínky pro potvrzení ani změnu napadeného rozsudku.
11. Odvolací soud vyšel jednak ze skutkového stavu tak, jak byl zjištěn soudem I. stupně, jednak v souladu s § 213 odst. 2 o. s. ř. zopakoval důkaz částí spisu Městského soudu v Brně sp. zn. 80 EXE 1847/2014, z něhož zjistil, že usnesení o zastavení exekuce, vydané Městským soudem v Brně dne 20. 3. 2017 (po kasačním rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 1. 12. 2016) bylo pojišťovně coby oprávněné doručeno dne 3. 4. 2017, stejně tak i žalobci coby povinnému, resp. jeho právnímu zástupci. Pojišťovna podala de 18. 4. 2017 proti usnesení o zastavení exekuce odvolání, které však vzala dne 11. 5. 2017 zpět. Toto odvolání spolu s jeho zpětvzetím byla žalobci doručena současně, a to prostřednictvím jeho právního zástupce dne 22. 5. 2017. Usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 1. 8. 2017, č. j. 20 Co 264/2017-78, bylo odvolací řízení z důvodu zpětvzetí odvolání zastaveno (toto usnesení nabylo právní moci dne 24. 8. 2017).
12. Žalobce uplatnil vedle sebe dva nároky na náhradu nemajetkové újmy, přičemž první z nich byl nárok z titulu nezákonného rozhodnutí, kdy žalobce tvrdil, že v důsledku nezákonného vedení exekuce (nezákonného pověření exekutora) byl omezen v možnosti nakládat se svým majetkem, vydělávat si a vést normální život. Žalobce se proti vedení exekuce bránil, tak jak předpokládá § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb., podáním návrhu na zastavení exekuce, jemuž bylo nakonec (po kasačním rozhodnutí Nejvyššího soudu, jímž byla zrušena usnesení obou soudů nižších stupňů, jímž byl tento návrh původně zamítnut) vyhověno. Usnesení o zastavení exekuce bylo žalobci, jak uvedeno shora, doručeno dne 3. 4. 2017. Proti tomuto usnesení bylo přípustné odvolání, které také bylo ze strany oprávněné podáno, posléze však bylo vzato zpět, v důsledku čehož rozhodnutí soudu prvního stupně (Městského soudu v Brně) nabylo právní moci jakoby odvolání ani podáno nebylo, tj. uplynutím odvolací lhůty dne 19. 4. 2017. Žalobce se o těchto skutečnostech, tedy o tom, že oprávněná využila svého procesního práva podat proti usnesení o zastavení exekuce řádný opravný prostředek, jakož i o tom, že jej vzala zpět, dozvěděl dne 22. 5. 2017 (viz doručenka prokazující doručení zpětvzetí odvolání povinnému). Nejpozději od tohoto okamžiku tak nabyl vědomost o tom, že nezákonné rozhodnutí (za nějž by v tomto případě bylo třeba považovat pověření soudního exekutora ze dne 28. 3. 2014) bylo definitivně odklizené, neboť bylo zřejmé, že odvolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně, jímž byla exekuce zastavena, nebude projednáno a že zastavení exekuce dojde (resp. již došlo) do právní moci.
13. Podle § 8 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím lze, není-li dále stanoveno jinak, uplatnit pouze tehdy, pokud pravomocné rozhodnutí bylo pro nezákonnost zrušeno nebo změněno příslušným orgánem. Rozhodnutím tohoto orgánu je soud rozhodující o náhradě škody vázán.
14. Podle § 8 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. nejde-li o případy zvláštního zřetele hodné, lze nárok na náhradu škody způsobené nezákonným rozhodnutím přiznat pouze tehdy, pokud poškozený využil v zákonem stanovených lhůtách všech procesních prostředků, které zákon poškozenému k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek, vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení, nebo návrh na zastavení exekuce.

15. Podle § 32 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. nárok na náhradu škody podle tohoto zákona se promlčí za tři roky ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o škodě a o tom, kdo za ni odpovídá. Je-li podmínkou pro uplatnění práva na náhradu škody zrušení rozhodnutí, běží promlčecí doba ode dne doručení (oznámení) zrušovacího rozhodnutí.
16. Podle § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. nárok na náhradu nemajetkové újmy podle tohoto zákona se promlčí za 6 měsíců ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o vzniklé nemajetkové újmě, nejpozději však do deseti let ode dne, kdy nastala právní skutečnost, se kterou je vznik nemajetkové újmy spojen. Vznikla-li nemajetková újma nesprávným úředním postupem podle § 13 odst. 1 věty druhé a třetí nebo § 22 odst. 1 věty druhé a třetí, neskončí promlčecí doba dříve než za 6 měsíců od skončení řízení, v němž k tomuto nesprávnému úřednímu postupu došlo.
17. V posuzovaném případě musel žalobce tvrzenou nemajetkovou újmu pociťovat již v okamžiku, kdy se o pověření soudního exekutora provedením exekuce k vymožení pohledávky oprávněně dozvěděl. Již v tomto okamžiku věděl o existenci újmy a také o osobě, která za ni odpovídá (stát). Byly tak naplněny podmínky pro obecně stanovený subjektivně určený počátek běhu promlčecí doby dle § 32 odst. 3 ve spojení s odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. Ust. § 32 odst. 1 věta druhá zákona č. 82/1998 Sb. však z důvodu, aby promlčecí lhůta neběžela ještě před možností poškozeného uplatnit své právo u orgánu veřejné moci, odsouvá subjektivně určený počátek běhu promlčecí lhůty až k okamžiku doručení zrušovacího rozhodnutí (srov. rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 30 Cdo 2715/2019). Zrušovací rozhodnutí, jímž je v nyní souzené věci usnesení o zastavení exekuce a které nabylo právní moci dne 19. 4. 2017, bylo žalobci doručeno dne 3. 4. 2017, přičemž již dne 22. 5. 2017 žalobce věděl o tom, že - byť se jedná o rozhodnutí, proti němuž je přípustný řádný opravný prostředek - již je nelze zvrátit, neboť podané odvolání bylo pojišťovnou vzato zpět. Nejpozději od tohoto okamžiku tudíž žalobce věděl, že nezákonné rozhodnutí bylo „odklizeno“ a že mu nic nebrání, aby svůj nárok u příslušného úřadu uplatnil (§ 6, § 14 zákona č. 82/1998 Sb.). Šestiměsíční promlčecí doba dle § 32 odst. 3 zákona č. 82/1998 Sb. tak skončila nejpozději dnem 22. 11. 2017 a byl-li nárok u žalované uplatněn (a žaloba u soudu podána) až dne 23. 2. 2018, stalo se tak již po jejím uplynutí. Jelikož žalovaná se promlčení dovolala (a v tomto směru svou námitku ještě i upřesnila při jednání odvolacího soudu), nelze žalobci jeho právo přiznat. Lze proto souhlasit se soudem I. stupně, že jakékoliv zkoumání dalších předpokladů pro vznik odpovědnosti státu (jako jsou vznik újmy na straně žalobce a příčinná souvislosti mezi touto újmu a nezákonným rozhodnutím) by již bylo zcela nadbytečné.
18. Z výše uvedeného důvodu odvolací soud napadený rozsudek soudu I. stupně, pokud jím bylo rozhodnuto o nároku žalobce na náhradu nemajetkové újmy způsobené mu nezákonným rozhodnutím (ve výši 681 500 Kč), jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil.
19. Pokud ovšem soud I. stupně zamítavě rozhodl i o částce 85 000 Kč, kterážto byla žádána jako náhrada nemajetkové újmy způsobené žalobci nepřiměřenou délkou exekučního řízení, nelze z napadeného rozsudku seznat, z jakého důvodu se tak stalo. V rozsudku absentují jakékoliv skutkové závěry týkající se tohoto nároku, stejně tak i jeho právní zhodnocení. V této souvislosti lze připomenout, že ohledně tohoto dílčího nároku žalovaná ani nevznesla námitku promlčení (viz protokol o jednání ze dne 9. 7. 2019, č. l. 113, v němž je výslovně zachyceno, že námitka promlčení se týká jen nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené nezákonným rozhodnutím, nikoli nároku na odškodnění za délku exekučního řízení). Odvolacímu soudu proto nezbylo, než napadený rozsudek soudu I. stupně, pokud jím byla zamítnuta i částka 85 000 Kč, podle § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř. pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů zrušit a v tomto rozsahu mu věc podle § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. vrátit k dalšímu řízení. Na soudu I. stupně bude, aby se uvedeným dílčím nárokem znovu zabýval a ve svém novém rozhodnutí náležitě vyložil, zda a v jakém rozsahu jej shledal jako opodstatněný, tedy zda byl naplněn odpovědnostní předpoklad na straně státu v podobě nesprávného úředního postupu ve smyslu § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. a pokud ano, zda a jaké zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu je na místě žalobci poskytnout (§ 31a zákona č. 82/1998 Sb.).

20. Ve svém novém rozhodnutí soud I. stupně znovu rozhodne i o nákladech řízení, včetně nákladů tohoto odvolacího řízení (§ 151 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí v části, v níž byl rozsudek soudu I. stupně potvrzen, lze podat dovolání do dvou měsíců od doručení rozhodnutí k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím soudu I. stupně, jestliže rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešena právní otázka posouzena jinak (§ 237, § 239 a § 240 odst. 1 o. s. ř.). Přípustnost dovolání je oprávněn zkoumat jen dovolací soud. V části, v níž byl rozsudek soudu I. stupně zrušen a věc mu byla vrácena k dalšímu řízení, není proti tomuto rozhodnutí dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. k/ o. s. ř.).

Praha 30. ledna 2020

JUDr. Markéta Wildová v. r.
předsedkyně senátu